

LA DEVANtera

QUINZENARI CATALANISTA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: ASSOCIACIÓ POPULAR CATALANISTA; ESCUDILLERS BLANCHS, 8, 1er

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que á Catalunya desempenyin càrrechs públichs: volem Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sinó tot lo que 's refereixi á la organisació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls plets y causas: volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volem en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol, per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa, y establint que la reserva regional forsosea presti servey tant sols dintre de Catalunya.» (Del manifest de la «Unió Catalanista» de 16 de Mars de 1897).

MENTIDAS

STEM en un temps en que tothom par' la d' ideals. Cada quidam escandalitza ab la boca plena, somniant organisations noves de la societat cridant contra las mil y una pre-ocupacions que la fan tufear; no 's troba ni per remey un sol conformat; no 's trobaria ni buscat ab un fanal un apostol del present. Tothom, tothom sense excepció té la protesta á la boca qu' exteriorisa vestintla ab las paraulas 'ls meus ideals; y cal fer remarcas bé qu' en resúmen tot plegat aixó d' ideals podria traduirse ab justa propietat en la paraula mentidas.

No grans ideals, sino grans mentidas tenen l' atmosfera infestada. No es que no se 'n prediquin dedebó d' ideals, no es que no se 'n omplin planas y mes planas de periódichs y folletos, llibres de tota mena parlantne y fentlos resaltar; lo que hi ha es qu' al pas qu' anem podriam arribar á un temps en que tot fos plé d' uns mateixos ideals, pero que ningú 'ls tingués ó no 'ls sapigués ó no 'ls vulgués fer viure. Vuy dir ab aixó que si ab la llengua ó ab la pluma 's predica molt, en la practica ningú fa res y els mateixos mes distingits en l' apostolat d' una idea cuan arriba 'l dia de donar una prova de consecuencia s' escapan per la tangent. D' aixó 'n resulta que 'ls ideals se van escampant y cada dia hi ha mes gent que 'n té pero ningú demostra tenirlos. Resultat: que lo que 's té per ideals y com á tal se predica no son res mes que mentidas.

Y aixó en tots els ordres de la vida, sense excepció. Qui predica contra poders convencionals y no hi ha cap fet culminant en la seva existencia que no 'l faigi registrar buscant la sanció d' aquets poders; qui 's declara apostol d' amor á la humanitat y escampa l' odi á mans planas; qui 's vanta de viure sols per la llibertat y dintre 'l cercle reduit de sa familia, per exemple, exerceix una tirania desenfrenada. Serán, si 's vol, defectes humans, pero aixó no vol dir que puguin escapar al fuetge de la veritat; precisament perque son defectes han de ser atacats.

En l' ordre polítich qu' es el qu' aquí ens interessa, 's troba mes patent tal volta, qu' enloch mes, la manca de practica en els ideals que 's diu sustentar. Gireu la vista arreu y tot seguit se troba 'l grupo A ó B que creu aixó ó es enemich d' alló altre, pero en cambi degut á las circunstancias se fa precisament alló que s' aborreix ó lo contrari de lo que 's creu. En llenguatge vulgar se 'n diu d' aixó predicar oli y vendre vinagre y malgrat la vulgaritat d' aqueste frasse, es tant justa que no es necessari cercarne cap mes pera definir la manera de fer del tothom que parla d' ideals.

El catalanisme mateix no se n'ha vist pas lliure d' aquella mena de tara del'epoca, y si pera demostrarlo fos precis cercar notas, n'hi hauria pera fer un memorial inacabable. L' un dia's predica la necesitat de des-terrar idols y á la primera ocasió en que's presenta un

home que té fama y que si hagués hagut de entrar al catalanisme com á soldat de rengle hauria mort sense guaytarsel ni de lluny, tot seguit se li aixeca un pedestal; un altre dia's condemnan ideas radicals dintre d' aquest moviment que té la tolerancia proclamada com á primera qualitat; en certa ocasió se sosté de paraula l' intrasingencia de principis fonamentals y en el fet se transigeix ab principis afins que desfiguren la essencia del nostre moviment. Y pera no allargar massa la llista de probas tinguem present aquella mena d' horror tan ben fonamentat contra tota mena de protecció á las formas de propaganda legal vinculadas en la emissió del sufragi, aquest horror que tothom tenia á la basa de las sanchs proclamant com á ideal el sol trevall d' educació per la propaganda sense descans y en cambi en el fet se transigui fentseus del sistema condemnat sancionant ab la proclamació categorica d' una asamblea, y avuy mateix que va desatreixent l'esperit de transigencia y que tothom odia de paraula'l sistema electoral, en el fet se li concedeix la beligerancia no tenint ningú la sencilla entesa de reconeixer l'error passat, ans al contrari, volentlo justificar ab la forsa del precedent sentat.

Mentres els fets no vagin d'acort ab els ideals aquets no serán res més que mentidas decorativas; y els que faigin aquesta feyna de representar dos papers ó jugar ab dos jochs de cartas segons las circunstancias, que s' apliquin el calificatiu que tenen ben mere- rescut.

R. FOLCH Y CAPDEVILA.

1904

A n' els egoistas y els febles, á cada nova xifra que senyala un any més, en lo transcurs de la vida, els hi arrenquen un gemech d' esgarriansa, al considerar que eix temps transcorregut, significa una altra gambada envers la mort, perque mancats de tot sentiment altruista, no 's consideran com una insignificant part d' aqueix tot sublim que 's diu natura, que naixqué enllá ahont no podem comprendre, y acabarà ahont tampoch ens es conegut, y senyala únicament la mort y la vida, per la duració de la seva existencia, considerant que 'l tot son ells, imponent en son entorn á quant té vida, baix son capritxo, per mes que sos plahers siguin el resultat de las llágrimas y esforços de sos consemblants.

A ells se deu d' una manera principalissima, l' entorpidiment en la marxa progressiva de la humanitat, envers son ideal de llibertat y deslliuransa, perque avans de donar un pas en un sentit ó altre, no 's conforman com deurían pel bé general, que 's tornaria en son propi bé y únicament arquejan 'l estat de son ventrell y de son coixí, y si la consecució de sas concupiscencies perilla, s' arrapen orfes de tota dignitat en lo cercle de son convencionalisme, que no es cosa de perdre son benestar per las maquinacions, segons ells, problemati-

cas, de tot prohisme, per mes que sia en la justicia d' un nou estat de cosas, adequat en un tot conforme á sas lleys que senyalan las fitas del asegurament de la nova vida, empotradas per la natura en sas mateixas entranyas, perque absolutament ningú, que estigui asse- degat de justicia, torsi involuntariament de camí, al de- cantarse pel costat que li senyalesin las pasions bes- tials de son cos, temporé de voluntat.

Per aixó, nosaltres, els nacionalistas concients, com- penetrats com estém de la rahó de nostre causa, recuy- ta en lo sagrari del mes pur altruisme y fecundada en la font del bé y del amor, tenint lo convenciment que tart ó d' hora, quant la humanitat es desvetlli dels grans erros que 'l atueixen, caminará ab nosaltres á fi de despullarse d' eix imperialisme absorvent, quina ac- tual preponderancia no es altra cosa que la glorificació del embrutiment, pero caurá com tota causa d' odís, pera obrir pas al amor, en quin santuari hi tenim ferma sentada, recordantnos del passat, may pera malehir, solsament pera encoratjarnos y aixis al sentir las últi- mas horas, en lo relloj de temps d' un any que aca- ba, tampoch plorém lo perdut, que res absolutament pot perdre en la natura, ni en sas accions, y al acabar- se una fita, cantém per la reconquesta un himne d' es- peransa á la que esta pera comensar, donchs la huma- nitat es un seguit inestroncable y progresiu de concep- cions creadoras, per lo que 'ls homes aymans y propa- gadors del amor y el bé, absolutament may devém de- fallir, ni condemnarnos en un covart suícidí, á imita- ció dels nacionalistas de Judea, que fa vint sigles que arruixan ab sos plors els murs de sa Jerusalem anyora- da y de tant temps, per ells, perduda.

No som aixis nosaltres, al tocar l' última batalla- da del 1903, ab tot y els desenganys passats, ab tot y els actes d' egoisme y de feblesa de companys molt distin- gits, que per mes que desbaratin sempre guardarem ab gran satisfacció, els actes duts per ells á terme, en els moments en que hi veyan ab el seny clar, y obraban ab tranquil- l'itat y ab má segura, per la satisfacció del cum- pliment de tot sacrifici, igualment ab tots aquells, que predican la llibertat y el mútuo respecte y en son obrar practican lo contrari, moguts per l' instint brutal de son egoisme, com ab aquells altres que á l' hora donan patents de cultura y de saviesa, esperant al aguayt á fi de donar compliment y satisfacció á son esperit profa contra 'l que 'ls hi ha tirat en cara sa felonía, negant- li la defensa, en contra el dret, y tot contradintse, com si tal cosa, segons exigeix el bramul de la bestia- ssa po- ble; per tots ells per uns y per altres, els hi tenim sem- pre lo perdó als llavis, ab tot y els escarnis inferits, en lo nostre credo que ells mateixos proclaman, y que si no practican, es perque 's trovan situats en un desni- vell molt mes baix del de la rahó de nostras mútuas creencias.

Per aixó, nosaltres, coralment saludém al any que está pera donar comens, á fi de que en ell s' hi desen- rotlli la acció nacionalista, tal com la havém predicat sempre, ben á la catalana, y així, en los anys succe- ssius, el 1904 no sigui senyalat en la historia per lo de- falliment de sos homes, sinó que sigui un any, com aquell de la primera Asambleja, en que ab los ulls fits

à Catalunya, s'acoblaren per primera vegada tots els nacionalistes de la terra, moguts sens el mes petit interès, sols pel mes noble catalanisme a fi de donar forma a nostres principis.

Quant se despullaran els germans nostres de sos falsos oropells a fi de que ab la cooperació de tots, restaurém a Catalunya en lo concert colectiu dels pobles?

¡Sials, tú, 1904, l'any que 'ls despertí y fecondisi per illuminarlos devant l'altar de la Patria!

J. DURANY Y BELLERA.

Molt soroll de buxets y pocas puntas

L'actitud adoptada per els diputats regionalistas de Barcelona no té explicació. Després de moure a só de tabals y grallas al poble pera que anés a votarlos, després de predicar las escelencias de la lluyta electoral com a procediment de gran utilitat pera conquerir quelcom d'autonomia, després de remoure Poblet y Santas Creus pera lograr la representació a Corts, are resulta que 'ls nostres diputats s'han quedat tranquils a caseta mentres a Madrid se discutía la subvenció a n' el seu Ajuntament de dos milions que en concepte de capitalitat l'Estat vol regalarli: bona manera de cumplir son càrrech.

A nosaltres no 'ns extranya gens el procedir dels regionalistas ni ens fa cap falta la seva presencia a n' el Congrés, perque la considerem inútil, pero comprenem que 'ls novells autonomistas y tots aquells que a l'escalf de las prédicas regionalistas treballaren amb fé y constancia durant el periodo electoral pera que sortís triomfant la candidatura—compremem repetitxe—que admirats esclamin: ¡Qué fan els nostres diputats!

Si; que fan els seus diputats? que no hu saben que tenen el compromís moral de assistir al Congrés? que no 's recordan de las confiansas que feren adquirir als seus electors abans de tenir l'acta a la butxaca? que han olvidat ja aquells discursos pregonant las excelencias de tals procediments? Senyors regionalistas heu fet un pa com unas hostias y esteu sembrant no més que desenganys amb perill de portar un gran atrás a las idees.

Heu de sapiguer y entendre que 'ls que 's queixan hu fan amb tota la rahó perque un dia vosaltres els atíu a concórrer a la lluyta y avuy que l'ocasió es prestava els heu deixat a la estacada; vostre procedir no té res de noble, ni es franch, ni es sincer, y molt menos català.

Fer moure la gent de casa seva, atiarlos a que treballin, posarlos en perill, gastar mils y mes mils pessetas pera una lluyta que sols encenen odis y sembra ranúnias; remoure cel y terra passen per tot y per damun de tot, dividir el catalanisme, donar alas als vivedors polítics, pervertir conciencias, pactar amb elements que no son de la vostre corda, distanciar mes y mes als richs dels pobres pera després donar l'escusa de que vostres ocupacions no vos permeten anar a las Corts francament es burlarse massa dels vostres partidaris.

¿Es que vos haveu convensut de l'inutilitat d'aquesta mena de lluytas? ¿Es que heu tingut por de que un cop a Madrid, a més de no lograr res, fariu un paper migrat? ¿Es qu' esteu ja cansats de aquesta feyna perque amb ella no feu mes que sotraguejar sense cap resultat a las multituts? Donchs sigueu franchs y diguehu amb claretat; convoqueu altre vegada a n' aquell mateix poble que vos va confiar la representació enlluerant per vostres fantasiosas prédicas y digueu francament que no val la pena de fer tals sacrificis per una cosa que cap profit pot donar a la causa catalana.

Deixeu de banda vostre amor propi y—si es veritat que trevalleu per Catalunya—confesseu vostre equivocació, que l'home que amb noblesa la confessa ningu pot tenirli cap odi, tot hom ha de perdonarlo. Penseu que la gent está ja cansada de tantas convulsions inútils, penseu que a cada falta vostre reb un nou desengany, y penseu que aixó es un grós retrás pera l'adveniment de la personalitat catalana.

No persistiu mes amb vostres erros, no busqueu mes aventurats quiotesques fent tenir confiansa a n' el poble amb uns procediments que may han donat, perque no poden, cap resultat pera una causa tan gran com hu es la nostre; tingueu presen que no tan sols no 's logra res si no que retrassa el triomf, augmentant l'in-

ciencia de las multituts; tingueu compassió dels que fem feyna educativa y seria y no 'ns distraiguem al poble amb aquestas vistas de *tuti le mundi* que porteu sota l'aixella.

Ja hu sabíam com habíen de acabar vostres aparatosas campanyas y per lo mateix que hu sabíam vos avisabam y avuy que tot aixó toca a son terme no allergeu mes vostre agonía y amb el penediment al cor y mes experiència que nosaltres mateixos entreu altre vegada a la «Unió Catalanista» y feu l'obra de caritat de dirli: are que vosaltres hi aneu nosaltres ne venim, arrepenit de haberhi anat y mes convensuts que may de que aixó es inútil.

Feula aquesta obra de caritat si es que estimeu a Catalunya, evitan aixis que 'ls últims inventors de la sopa de all desacreditin lo poch que fins avuy s'había conservat net dintre 'l catalanisme. Sigueu franchs y sincers, y al convocar al poble, digueu que no 'n fassi mes de sacrificis d'aquesta classe perque resultan xorchs, que las energías han de gastarse pera cosas de mes profit y els cabals s'han d'esmersar pera fer obra mes ferma. Digueu loshi que la propaganda ha de ferse dintre de casa, a n' el taller, en la fabrica, a n' el meeting, en la premsa ó en el llibre sempre y a tot hora pera desvetllar als qu' encare somnien. A n' els richs digueu loshi que las mils pessetas que donan pera una lluyta electoral serán mes ben aprofitadas organisant centres d'ensenyansa catalana que prepari y eduqui la generació que puja; a n' els pobres mostreushi la necessitat de una ferma unió entre todas las classes sociales pera que demà poguem al nostre albir solucionar a la catalana el problema etern de la lluyta per l'existencia; als uns y altres femlos entendre l'idea de dignitat pera que amb conciencia pogan formar en l'estol catalanista. Desengueu los de una vegada a n' aquets *talens* que sols comprenen l'acció política movent forsa sorall y forsa fressa y degueu loshi els motius que teniu pera no anar a Madrid; sigueu sincers de una vegada y seguint tots junts la tasca que abans seguíem preparem dignament als nostres compatricis pera que si un dia convingués utilitzar aquesta mena de procediments sapigan lo que fan al dipositar son vot a l'urna y sapiguen també perque l'envian y lo que pladeja un representant de Catalunya en las Corts espanyolas.

Preparemlos tots, cada hu a la mida de las sevas forsas, a fi de que sapiga y compregui el poble que 'l catalanisme aspira mes que a unas quantas actas de diputat, a la possessió de una diputació entera y verdadera.

J. M.

IN MEMORIAM

En lo dia d'avuy compleixen set anys del vergonyós afusellament d'aquell ilustre patrici, ferm campió y mártir de la Independencia filipina, el Dr. Rizal y Mercado, d'ànima generosa y cor noble, sacrificat per son ardent patriotisme y per l'odi satánich dels enemics de la llibertat de Filipinas.

Totas las causas grans y nobles, al lluytar ab ideals baixos, estantisos y perversos han surat a costa de milenars y milenars de víctimas; las idees sublimes qu'han trasbalsat als pobles y revolucionat els cervells han hagut de seguir son camí deixant una estela de sanch y llàgrimas, y a son triomf ha precedit lo sacrifici.

Tots los pobles de la terra han passat lo seu Calvari, ab la sola diferencia de que uns han sofert mort y passió, y han sigut sacrificats, y altres han actuat de sicaris y sayons. La lluyta pel dret de viure ha sigut sempre y en tots temps, pero jamay hi hagut cap època tant contradictoria en l'història dels pobles com l'actual, en que l'armonios concert del progrés en tots los ordres de la activitat humana contrasta desagradablement ab la ferestega remor de las cadenas qu'engrillonan als esclaus. En lo mon encare hi han opresors y oprimits, y encare está oberta la lluyta entre pobles qu'aspiran a emanciparse de l'asquerós pudriman de tot un sistema polítich, mal que causi víctimas, produhint héroes com en Rizal.

Els *Inconstruibles*, els *intangibles*, els xorchs neurótichs castellanistas, els apóstols de las negacions, que mediten sobre aquest fet, y que sapigan y qu'entretinguin experiència, qu'ho dubtem, de que si hi han poders qu'

oprimeixen, hi han pobles, que per la seva llibertat y per la dignitat de llurs fills se sublevan.

Prou qu'ho sabem que las lliçons de la Història no s'han fet perque els espanyols... centralistas, se las aprenguin donchs tota la seva, d'història, podrian escriurela en l'epítaph que guardi sas despallas, en los següents terms: «Enemichs del progrés y la llibertat sa missió fou la de tiranisar als pobles.»

Els *patrioter*os han cumplert ja son fi, han hagut de penjar, altre volta, després de quatre centurias d'aventuras lo famós cartellet del «Non Plus Ultra», y molt será que tardin a penjar n'hi un que digui: «Finis Hispaniae»; el poble dels polítics, de las rifas y dels toros, va caminant a passos agegants cap al abim, mes havent de contemplar com a tétrica visió las immensas rastelleras de víctimas sacrificadas per una política anti-humana, salvatge, venal y desvergonyida, y predominant sobre las altras lo pilot sangrant é informe, la ferestegasilueta delssacrificats pels darrers victimaris.

Els morts no tornan; pero son recort queda, y sa sanch germina.

El terrible cuadro de l'afusellament d'en Rizal, ha produhit sos efectes. Els que en lloch de respectar al indefens, y de descubrirse al caure en terra, ferit per la espatlla, aquell home de cor gran y noble, boy morimolant los noms benivolguts de sa vella mare... la seva aymada muller... sa Patria, aculliren la seva mort ab grans rialladas y ab crits de: «Viva España»; que 'n aquell moment simbolisaba lo darrer crit d'un poble que s'ensorra, han ben pagat son crim.

En diadas tristes com aquesta per la causa de la llibertat, descubrim nostre cap y deixém caure una llàgrima, demunt la tomba dels héroes, dels martirs, qu'han donat sa sanch per la emancipació de sa Patria, pero emprenem ab mes coratge la tasca, ben segurs de que al últim l'èxit coronará nostres esforços.

Per un cantó lluyta la vida, ab l'escalf de tota la seva eternal juvenesa, per l'altre la mort, ab sas xacras fastigosas y ab sas llagas purulentas.

FRANCESH P. CURET.

Barcelona 30 Desembre 1903.

Consistori dels Jochs Florals de Barcelona

CONVOCATORIA PERA 'LS DEL ANY 1904

Als honorables poetes y prosadors de Catalunya y de tots los territoris ahon la nostra llengua es parlada ó coneguda, los VII Mantenedors del Consistori dels Jochs Florals de Barcelona, en l'any XLVI de llur restauració, salut.

A fi de donar bon cumpliment a la honrosa comanda que 'l respectable Cos d'Adjunts nos feu lo dia 17 d'Octubre d'aquest any, vos convidám a pendre part en los Jochs Florals de 1904 que, segons los Estatuts y bones costums establertes, se regiran per lo següent

CARTELL

Lo primer diumenge de Maig que s'escali lo dia 1, se celebrará la poética festa, en la qual serán adjudicats als autors de les mellors poesies que hi obten, los premis ordinaris que ofereix cada any l'Excm. Ajuntament de Barcelona, protector y ja de temps antich aymador de la Gaya Ciencia, ó sian: la Englantina, la Viola y la Flor Natural, que corresponen als mots que forman lo lema de la Institució.

La ENGLANTINA D'OR se donará al autor de la mellor poesia sobre fets històrics ó gestes glorioses de Catalunya, ó be sobre usatges y costums de nostra benivolguda terra, éssent preferida en igualtat de mérit la escrita en forma narrativa de romans ó de llegenda.

De la VIOLA D'OR Y ARGENT se 'n farà entrega al autor de la mellor poesia lírica, religiosa ó moral.

La FLOR NATURAL, premi anomenat d'honor y cortesia s'adjudicará a la mellor composició en vers sobre tema que 's dexa al bon gust y franch arbitre del autor. Seguint la bella costum d'antich establerta, l'quí obtinga aquest premi deurá ferne present a la dama de sa elecció, la qual, proclamada Reyna de la Festa, entregará tots los altres premis als qui guanyadors ne sien.

PREMIS EXTRAORDINARIS

UNA COPA ARTÍSTICA que ofereix lo Consistori a la mellor composició en prosa sobre tema y género literari que 's dexa al bon gust del autor.

UN OBJECTE ARTÍSTICH, que també ofereix lo Consistori, a la mellor lletra pera un himne dels Jochs Florals.

UN OBJECTE D'ART, ofrena del Eminentíssim y Reverendíssim Senyor Cardenal Casañas, Bisbe d'aquesta Diócesis,

díssim Senyor Cardenal Fray Joseph de Calasanz Vives, al autor del millor romans històric a la Mare de Deu de la Mercè, fent principalment ressaltar la glòria que nostra patria i ls reys de nostra terra obtingueren per mediació de Maria Redemptora.

UN OBJECTE DECORATIU, consistent en lo sagell de la «Unió Catalanista», incrustat ab or sobre planxa d'acer, que ofereix dita entitat, al autor de la millor col·lecció composta de tres contes en prosa referents a la vida ciutadana. al autor del millor treball que desenrolli'l tema: «La fé catòlica va fer gran á Catalunya».

UNA OBRA D'ART, oferta per l'Eminentíssim y Reverend UN OBJECTE ARTÍSTICH, ofert per la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat, á la millor composició religiosa ó moral, en vers ó en prosa, essent preferida la que's referesca á fills de Catalunya que hagin sigut canonisats ó beatificats per la Iglesia.

UN OBJECTE D'ART, ofrena del lltm. y Rvdm. Sr. Bisbe de Vich al autor d'un article d'investigació històrica, tradicional y litúrgica sobre Sant Pau de Narbona y sus relacions ab la Diócesis ausetana ó de Vich.

D'acort ab los Estatuts dels *Jochs Florals*, podrán concedir-se además los premis, accésits y mencions honorífiques que el consistori jùdique ben merecuts.

Totes ls composicions deurán esser rigorosament inèdites a escrites en antich ó modern catalá d'aquest Principat, de Mallorca, de Valencia ó del Rosselló.

Tots los treballs ab lletra clara é inteligible, y si comprenen varis fulls, cusits ó relligats, se remeterán al Consistori, á son domicili, carrer dels Templaris, núm. 3, abans del mitgdia del 15 de Mars vinent, junt cada hù ab un plech clos que continga'l nom del autor y duga demunt escrit lo titol y lema de la composició.

No s'entregará'l premi al autor qual nom no conste clara. ment expressat en lo plech respectiu, ó vaja en forma d'anagrama, pseudònim ó altra contrassenya.

Los plechs que contenguen los noms dels autors no premiats se cremarán, com de costum, acabada la repartició dels premis.

Lo Consistori's reserva per un any, á comptar del dia de la festa, la propietat de les obres premiades.

D'acort ab lo prescrit en los Estatuts, se publicarà un Cartell extraordinari en lo cas de rebres altres premis, sempre que'l Consistori considere que queda temps suficient pera la presentació de treballs que hi obten.

Que'l Senyor vos donga inspiració pera cantar ab esperit verament catalá la *Patria la Fé y l'Amor*, y á nosaltres dis'creció en judicar y acert en premiar als més dignes.

Fou escrit y firmat lo present Cartell en la ciutat de Barcelona als 12 dies del mes de Desembre de 1903, per los VII Mantenedors.—Joaquín Riera y Bertrán, *President*.—Joaquín Botet y Sisó.—Vicens de Moragas.—Eerrán de Querol.—Ignaci Iglesias.—Antoni Bori y Fontestà.—Manuel de Montoliu, *Secretari*.

TEATRE INTIM

El Teatre Intim, durant aquesta quinzena'ns ha donat dugas sessions. En l'una *L'Ordinari Henschel*, de Hauptmann traducció de A. Pi Sunyer y en l'altra *Silenci*, d'En Gual y *Cassius y Helena*, de E. Güell.

«L'Ordinari Henschel» del Teatre Intim, ens ha resultat més adequat y ben presentat que de la manera qu'ns el feu veure En Zacconi. Tothom haurá pogut convencer-se de que malgrat l'entusiasme que desperta'l treball d'un gran actor, si aquell descuida la encarnació del tipó creat per un gran autor, la seva tasca es perniciososa perque exteriorisant grans qualitats exteriors posa en segon terme l'ànima del autor qu'es lo primer qu'ha de ressaltar en las representacions teatrals. En Zacconi y tots el grans actors, en las sevas excursions omplan un buyt allí hont hi ha manca d'artistas, mes n'obren un altre de més gran al convertir al públich en admirador de formas en lloch d'educarlo en la tasca d'adorar las concepcions dels grans homes que fan servir el teatre pera temple de son geni. En l'ordinari Henschel d'En Zacconi l'Hauptmann quedava en segon terme; en la representació donada pel Teatre Intim l'autor era l'admirat; En Gual estava causat de dirho aixó y ha tingut ocasió de demostrarho ab l'obra de que estem parlant. Mil enhorabonas.

En Giménez molt bé. Els demés actorstambé en general, excepció feta de la Srta. Ferrer que devia trobar-se molt bé de salut.

De l'obra no'n dirém res perque ja era coneguda y prou se'n va parlar cuan per primera volta s'estrená á Barcelona.

De «Silenci» d'En Gual cal dir-me alguna cosa ab tot y no ser tampoch la primera vegada que l'autor la dona al públich. Mes cuan ho feu sigué en un cercle reduit d'aymants del art y no devant de la apreciació del gros públich tan espontánea com desvergonyida sempre. Per cert que ls que vegeren allavors aquesta obra pogueren apreciar un Mossen Oriol (1) de l'obra vuy dir. ¡Te molta barra per inventar el Sr. Giménez! No devia sapiguer gayre'l paper y era de veure la serenitat que tenia inventant paraulas unas vegades ó menjantsen cuan li semblava bé.

En quant á la obra, es un gros drama. L'argument es una gran idea, d'aquellas que fan las delicias dels enamorats del estudi del dolor. El desgraciad Ramon sent de cop y volta enfonsarse l'edifici d'una felicitat qu'ha cregut viure y veu al devant seu la trista aubada d'un sufriment dos voltas intens; es grandiosament trágich el plorar la desgracia present y la infelicitat passada. En Gual, en quant á la concepció de la seva obra estigué donchs felis, mes al desenvoluparla caygué de ben enlayre. L'autor glorifica tots el tipos pel silenci y aixó no es lògich. Será si's vol una escola d'En Gual, y per aixó no hi haria res á dir si valentse d'un medi d'exposició més personal que'l teatre hagués llenat als quatre vents un himne al silenci, mes fentho desde'l teatre, la tendencia es durament criticable. Ab un xich de sang á las venas no més, tots aquells *callots* malehrian els seus passos donats en fals ó millor dit, l'haver deixat perdre l'ocasió de parlar y el presentarlos conformats ab el silenci, condemna doblement al autor. Per una part els personatges resultan falsos, y per l'altra, aquesta manera de presents desviatua la forsa trágica del argument tan bellament concebut.

No hem de ser jacobins al llenar apreciacions sobre una obra, pero consideri En Gual que cada hù «s mira las cosas desde 'l seu punt de vista, y francament un creyent fanàtic de que 'l silenci no conduceix á res ha de sublevarse devant de tanta gent que calla; y no li faigi estrany donchs que 's trobi que no tenen dret a la vida aquella bona gent d' Igualada que troban gust en callar tot lo que senten. Aquell Mossen Oriol fa l'efecte d'una monja que s'ha enclaustrat per desganyos amorosos, y ab la manera de ser d' En Ramón el gran drama desapareix al final: En resúm. de la manera que 's desenvolupa l'obra sembla com si al acabar no hi estaria gens malament alló de que en aquet mon qui no 's conforma es perque no vol.

Prescindint d'aquestes apreciacions sobre la manera com En Gual exposa l'obra, quedem en que «Silenci» es un gran drama. Teniam donchs, el dia aquell una bona impressió al demunt que 's cuidá de desvirtuar el «Cassius y Helena» de E. Güell. La bona voluntat del senyor Güell pel Teatre Intim no hi valgué res devant del públich que no s'enten de rahons com las criatures y es expontani y mal educat com ellas. Cassius y Helena es una cosa buyda composta de fragments d'articles de moral al us, dos actes y dugas decoracions novas del Sr. Urgellés. Fora d'aixó hi ha una nota de sentiment molt simpática en Helena pero passa desapercebuda ofegada entre un garbuix de repeticions y vulgaritats que ni en vers son fetas... per no tenir ni el mèrit de ser fetas en vers.

Ahir se representá l'*Prometheu encadenat* d' Eschil traducció del grech per A. Masriera, de quina interpretació no'n parlém avuy per falta de temps. Per la quinzena vinent se posarán en escena: el dia 4 *Eridon* y *Anima* de Goethe (traducció Maragall), *Torquemada en el foch* de B. Pérez Galdós y *La Baldinora* d' En Guimerá, y el dia 11 *Misteri de dolor* drama en 3 actes de l' Adriá Gual.

Ne parlarem en el número vinent.

F. y C.

ENGRUNAS

Una G, un dibuix que vol ser un cap de bou, la direcció y escampats quatre noms «Conejillo», «Machaquito», «Algabeño-Chico», «El Rerre».

Desseguida vaig dir un sobre tant virolat, ab tants noms de toreros, per forsa deu ser cosa del *espectáculo nacional*. Obro y ¡oh sorpresa! «El Liberal de Jaen»

(1). Molt diferent del qu'ha fet ara en Giménez molt igual al Mossen Oriol.

Periódico democrático nacional. Órgano de D. Francisco Romero Robledo. Patria, Libertad y Democracia. Aixís, tot barrejat.

Are una mica de salsa.

D'una correspondencia que de Barcelona publica l'mateix periódich retallo lo següent:

«La ciudad que han escogido los anarquistas para ensayar la fuerza explosiva de sus medios de persuasión, los catalanistas para demostrar la necesidad de modificar los colores de la bandera nacional y los republicanos para inculcar el lógico principio de que si el caciquismo de los partidos monárquicos es odioso y tiránico, la dictadura de Lerroux es digna de veneración y atacamiento; la ciudad que celebra mítins á diario en los que se aprende la salvadora máxima de que la propiedad es un robo y, que todos tenemos el derecho á ser ricos; la capital por cuyas salas de justicia desfilan desde el parricida de noble alcurnia que asesina á su madre, hasta el misero golfo que hurta el reloj al transeunte; la ciudad que de día abre sus mil figones en los que por pocos céntimos se comen animales de toda la escala zoológica y de noche convida en sus tenebrosos tugurios á la gente del bronce que emula las hazañas de la celeberrima corte de los milagros; la población que se energullece de poseer el mejor coliseo lírico de España y se avergüenza de sus teatros y cafés-conciertos en los que las coristas del género chico se presentan ante el público con la menor cantidad de ropa posible y donde por media peseta se abofetea al arte y á la moral; la ciudad, en fin, que tan pronto ríe como llora, que á lo mejor exhala alaridos de hambre y miseria, como corre á tropel en pos de diversiones y jolgorios; que un día pide libertad y trabajo y otro pan y toros sin trabajar; que lo mismo se entusiasma con Mella, como aplaude á Salmerón, como vitorea á Rusiñol, es innegable que ha de dar interés á una serie de correspondencias por las que los lectores de *El Liberal de Jaen* tengan exacto conocimiento de los hechos que ocurran en la capital del Principado.»

Sembla que l'senyor que ha escrit las anteriors ratlles, ho fassi desde la Xina.

Ja quedarán ben enterats els de Jaen!

Els *sabis* de LA DEVANTERA contestan á *La Riera* da que si ells han cumplir amb las nostres Assambleas nosaltres hem cumplir amb lo nostre deber ó sigui, recomanar als candidats catalanistas que no pidolin els votes, perque fa molt polítich madrileny.

Altrement celebrem moltíssim que á la tendre edat de dos anys no necessitin concells de ningú, cosa que si bé no fá sabi fa lo que 'ns abstenim de dir, perque ja 'ns fem carrech que amb aixó de las eleccions, els que perden, se posan de tan mal humor y moltes vegadas diuen cosas que no están prou bé.

Els recomanem molta calma y serenitat; si aquesta vegada han perdut un altre potser guanyaran.

Aixó de las eleccions vol molta constancia y altres cosas.

BIBLIOGRAFIA

MARINES Y BOSCATJES—*Aplech de narracions per Joaquim Ruyra*—Publicació Joventut.

Entre l' nombrós estol d' escriptors en prosa que ab tant lluhiment enlayran el nom de Catalunya s'ovirá en primera línia, en Joaquim Ruyra.

L'home segons l'Emerson es la meytat; l'altre meytat es sa expressió, aquesta expressió es el poeta en son sentit mes ample. En las hermosíssimas descripcions d' en Ruyra per sota aquellas ratllas hi bateja tot un doll de poesia; per forsa els personatges per ell tan delicadament retratats al llegir el libre que 'ns ocupa han de veure reproduhidas sas sensacions mes intimas, exteriorisada sa ánima y tot ab un llenguatge dols, propi. rich y escullit.

Y cuant tracta de reproduhir l' impressió de lo misteriós, de lo ignot, de lo pavorós que jau al fons del esser, ab quina trassa y ab quin sentiment sab ferho! Llegeixis son quadret *La basarda*. Y lo mateix, la fina observació psicológica com ho demostra *La Fineta*.

Per ell la naturalesa descobreix sos secrets mes íntims y l'ma, inmens y misteriós, en sas mans, hi esmuny á dolls sa poesia inacabable!

PROSA per *Claudi Planas* y *Font*—Edició Catalunya

Altres dels escriptors de cap d'ala es en Planas.

També sab trobar un encis ubriador en sas observacions. També ab molt art y sentiment sab exterioritzarlas.

Tots els que hem sentit l' impressió de la plana caldejada, de las montanyas refleint la llum, del dols ensoport de las tardes d' istiu, llegim ab verdadera fruïció aquet libre.

Las pincelladas son fermas y de ma mestre y en els seus quadros s' armonisan bellament, els raits aclaparadors del sol, la boyra cotonosa, el baf de la terra, l' ayre embaumat dels boscos, tot el panteig de vida de la natura, tot el misteri de lo desconegut, destacantse entre fmitj, ja esfumats, ja ben detallats els tipos descrits.

III Concurs literari—Primers Jochs Florals de l' Associació Regionalista L' Escut EMPORITA de La Bisbal Any 1903.

Hem rebut el volum de las composicions premiadas en aquell certament. Alguns dels treballs son notables. Indubtablement el millor y de mes empena es el que porta per titol *La Sardana* degut a la ben trempada ploma d' En Baldomer Parramon.

D' aquesta hermosa poesia l' seu autor ne fa una nombrosa tirada que s' repartirà entre las associacions catalanistas.

Marqués de Camarines—ALGO SOBRE CUESTIÓN OBRERA

Diversas opinions sobre l' problema obrer ab un prólech d' En Gumersindo de Azcárate y un epílech d' En J. Octavi Picon.

També hem rebut la 1.ª y 2.ª part de *La Dama dels ulls de mar* del popular escriptor húngar en Maurici Jokai que traduïda «La Renaixensa» regala als seus suscriptors.

A. S.

NOVAS

Ha mort en aquesta ciutat En Francisco Martí y Argelaguer pare del distingit company y president de la Junta Permanent de la Unió Catalanista Dr. En D. Martí y Julià.

De tot cor ens associem al dol qu' experimenta la familia del finat.

—Lo dia 13 del corrent celebrà el Centre Català de Sabadell en lo seu local, la sessió inaugural del present curs, que revestí gran importancia. Ocupaba la presidencia lo Senyor Campmany, vis-president de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, voltat de bon nombre de representants de moltes Societats de Sabadell y d' entitats catalanistas de diferents punts de Catalunya.

Comensà lo Sr. Campmany remerciant lo lloch d' honor que li conferíen y escusant al Dr. D. Martí y Julià que per dolorosas circumstancies no podia assistir al acte conforme havia promés.

Seguidament lo Sr. Gabriel Casals, llegí un magnífich discurs sobre l' tema «La cuestió social y l' catalanisme» en quin demostrà lo que l' catalanisme s' ha preocupat sempre d' aquesta cuestió y ls fondos coneixements que dit Sr. posseïx respecte aquest punt; fou interromput diferents vegades per las mostrars d' aprobació de la concurrencia, essent coronat s' on treball per una forta salva d' aplaudiments.

Lo Sr. Campmany glossà alguns dels principals punts pel Sr. Casals emesos y després de donar las gracias a la concurrencia per sa atenció y declarar obert lo curs, tancà tan patriòtica festa.

—La «Cooperativa Obrera Catalana» en compliment del principal objecte per que fou constituïda, està instalant una escola catalana de noys al carrer de Ponent n.º 61, la quina anirà a càrrech d' un distingit professor y será exclusivament d' ensenyansa catalana.

També fa treballs al objecte d' instal·lar un altre escola catalana, lo Foment Autonomista Català.

Molt celebrem l' èxit dels primers, qu' han pogut posar en practica sos desitjos y no d' upte que aquest resultat encoratjarà a tots per seguir endavant en aquest medi segur de propaganda catalanista.

—Conforme anunciarem, aquest dias de Nadal s' han posat a la venda las novas tarjas de felicitació que cada any edita la «Unió Catalanista», las que han circulat profusament per tots los indrets de Catalunya y fins per fora d' ella.

Lo dibuï de las d' aquest any es degut al jove arquitecte y distingit artista En J. Pujol y Brull, sent d' una factura de linias molt delicada y de gust exquisit, del tiratge n.º ha estat encarregada la casa J. Thomas d' aquesta ciutat.

Com las dels anys anteriors son preu es de deu céntims de pesseta; las entitats catalanistas poden dirigir-se a la Secretaria de la Unió Boters, 6, pral. ahont s' els farà el 25 per roo de rebaixa.

—Interessantíssima resultà la conferencia que l' soci de la Secció de Dret y Filosofias y Lletres del «Centre Escolar Catalanista» En Rafel Gay de Montellà, donà lo disapte 12 del corrent en lo local d' aquesta entitat. Lo tema escullit fou «Procediment lògich del obrar de la Societat» que desenrotllà amb gran erudició y coneixement del fons de la cuestió essent interromput diferents vegades pels aplaudiments de la concurrencia.

—Brillantíssims resultaren los dos concerts que celebrà l' benemèrit «Orfeó Català» los dias 13 y 22 del corrent en lo Teatre Onofri d' aquesta ciutat. La concurrencia tan nombrosa que casi no cabia en lo local; la execució com sempre deguentse repetir la major part de las composicions, las novas obras estrenadas «Catalonia» del Sr. García Robers y «Teresa» del mestre Nicolau amb lletra d' En Verdaguer obtingueren molt bon èxit mereixent també los honors de la repeticio.

Felicitém coralment al mestre Millet y a tots los coristas per lo alt que possan lo bon nom de Catalunya.

Altres de las societats corals que millor segueix las petjadas de l' Orfeó son sens dupte la «Escola Jordiana-Orfeó Canigó» y l' «Orfeó de Sans» com també nos han demostrat en sos darrers concerts d' aquest mes.

—La Junta Directiva de la «Lliga de Catalunya» ha quedat constituïda per l' any 1904 en la forma següent: President, En Frederic d' Uyá y de Solernou; Vis-president, En Pere Aldavert; Tresorer, En Martí Estany; Bibliotecari, En Miquel Augé; Conservador, En Domingo Corominas; Secretari, En Luis Pulido, y Vis-secretari, En J. L. Brichs Quintana.

—La Junta Directiva del «Centre Excursionista de Catalunya» ha quedat constituïda com segueix: President, En Cessar A. Torras; Vis-president, En Joaquim Casas y Carbó; Tresorer, En Alfred Gasa; Vocals, En Joan Cardona, En Pere Pagés, En Ceferi Rocafor, En Juli Soler, En Bertomeu Mitjans y En Joseph Galvany; Secretari primer, En Eduart Vidal, y Secretari segon, En Martí Estany.

—A primers d' any veurà la llum per primera vegada un periòdich, en miniatura amb lo titol de «En Patufet», y que té per objecte inclinar a la canalla desde sa més tendra edad a la lectura catalana. Contindrà contes, rondalles, jochs de noys, historietas ilustradas y dibuixos en colors tot apropiat pel objecte a que se l' destina.

Li desitjem llarga vida y que consegueixi l' objecte que s' proposa.

—La Diputació Provincial ha concedit en una de las darreres sessions una subvenció de 250 pessetas al «Orfeó Català», per celebrar le festa dels «Jochs Florals de la música catalana», que dita entitat té pensament de comensar a celebrar l' any vinent.

—Sembla qu' han obtingut bon èxit los treballs que fa alguns tems s' iniciaren pera la reparació del periòdich «La Universitat Catalana», qual publicació tingué de suspendres per causas contrarias a la voluntat de la Redacció. S' ha nomenat una nova Redacció que s' ha senyalat son domicili en lo carrer de Cassador, n.º 4, ahont poden dirigirse las inscripcions y quina te l' pensamen de comensar ben prompte sas tasas.

—Lo darrer diumenge, dia 27, tingué lloch en lo local de la Agrupació Catalanista de Premi de Mar una vetllada literaria y politica amb lo concurs de l' Associació «Gent Nova» de Badalona y l' Associació de Lectura Catalana de Barcelona en constitució. Es lligiren diferents poesias y treballs, cantantse varias composicions patriòticas y pronunciaren discursos los Srs. Fontcuberta y Mallofre. Tancà la festa un bell parlament de gracias del soci de l' Agrupació, En Joan Alsina, y cantant lo coro l' himne «Els Segadors».

La nombrosa concurrencia qu' hi assistí aplaudí en gran a tots los qu' hi prengueren part.

—L' Associació Popular Catalanista de Barcelona está preparant pera el próxim Janer la inaugural del present curs, la que tindrà gran importancia. Lo dia y hora s' avisarà oportunament.

AVIS

S' fá avinent a tots los protectors, propagadors y delegats corresponsals qu' estigan en descobert que si avans del 15 de Janer no s' posan al corrent se ls suspndrà l' enví del periòdich.

Establiment tipogràfic de Joseph ORTEGA.—S. Pau, 56.—Barcelona.

Blocs Catalans pera l' any 1904

Publicat per la impremta «La Catalana»

Any XIV de sa publicació

Preu 1 pta.

S' envia lliure de gastos

Publicat per L' Avenç

Preu 1 ral

Fora 30 cènts.

No s' respon de estravios si no s' envia un ral per certificat.

TARJAS CATALANAS

En cartró Preu 1 pta.

En fusta y ab lo sagell de La Renaixensa 4 ptas.

OBRES de VENDA a n' AQUESTA ADMINISTRACIÓ

	Pessetas
Compendi de Doctrina Catalanista.	0'15
Bases de Manresa.	0'10
Critica de Procediments (Conferencia per En Joseph Mallofre).	0'25
Lo Català ses idioma ó dialecte? (per Joseph Aladern)	1
Francisco Pi y Margall (per F. Pujolá y Vallés)	0'50
Fets de la Marina de Guerra Catalana (per F. Rodón y Oller)	0'50
Cançoner Popular, fullas amb cançons catalanas, la tonada, tota la lletra y notas fol-loriques. una Un tomo encuadernat amb 33 cançons y un prólech	0'10
Lliçons familiar de Gramática Catalana (per Antoni Tallander)	2
Geografia de Catalunya (per F. Flos y Calcat)	1'50
Luxosament encuadernat en tela Boira y Sol (Idili poemàtic per A. Bori y Fontestà)	2
Novelas de «La Renaixensa» (Volum I, II y III)	1
	Un 2

LA DEVANtera circularà, igual que anteriorment *La Nació Catalana*, per medi de propagadors, que son els qui prenen un nombre determinat d' exemplars, pagantlos als següents preus

Una acció de 100 exemplars,	Ptas. 3'50	Per cada número, compresos gastos de correu per Catalunya
Mitja acció de 50 »	1'80	
Un quart d' acció de 25 »	0'90	
Un vuyté d' acció de 12 »	0'45	

Barcelona: els mateixos preus, repartintse a domicili.—Aforas de Barcelona, 5 céntims de més per cada envió d' un ó més exemplars.—Extranger: preus dobles.—S' envia un sol exemplar al qui fassi un donatíu anyal de qualsevol import.—Pagaments a la bestreta: S' admeten sagells de correu y documents de fácil cobrança.—Es lliure la reproducció dels treballs.—No s' tornan els originals.